

ادامه از صفحه اول

برنامه برای برنامه

تاسف آنکه همه این درآمدها صرف هزینه‌های جاری می‌شود و امسال تاکنون فقط پنج هزار میلیارد تومان به طرح‌های توسعه‌ای اختصاص داده و این در حالی است که دولت صدها هزار میلیارد تومان بدهی دارد. ۳- با وجود توان مالی ضعیف دولت در برابر مخارج سنگین و بی‌پولی دولت، حجم نقدینگی در کشور بسیار بالا رفته و توان مالی بخش خصوصی در بانک‌ها راکد شده است و تنها سود سپرده نصیب سپرده‌گذاران می‌شود و ادامه این امر یعنی تشویق به درآمد بدون کار و زحمت و افزایش فاصله طبقاتی (حداقل در قدرت خرید) و یاس از انجام کار تولیدی و خدماتی در جامعه. ۴- به هر دلیل وازجمله دلائل فوق، وضع کشاورزی و صنعت نامطلوب است و نمی‌توان به آینده آنها با وضع فعلی دل بست. ۵- بی‌کاری در کشور روزافزون است و برخی مسئولان ساده‌دلانه برنامه مبارزه با بی‌کاری ارائه می‌کنند، که صداالت‌ها قابل اجرا نیست. برای رفع بی‌کاری، کشاورزی و صنعت پاسخ‌گو نیست و عمدتا از طریق ایرانگردی می‌توان به رفع بی‌کاری پرداخت. برنامه ششم باید خط مشی پنج‌ساله آینده کشور را ترسیم کند و اینک به همین تبت این خط‌وط اصلی ارائه می‌شود. ۱- برنامه پنج‌ساله ششم از لحاظ اعتبارات دولتی در برنامه پنج‌ساله ششم از لحاظ اعتبارات سبمی در اولت انحصارا به حفظ و گسترش شرایط سرمایه‌ی واقعی می‌گرایش دارد. ۲- همه اعتبارات سرمایه‌ای دولتی در برنامه پنج‌ساله که در لوابج بودجه از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود، باید صرف رسیدگی، حفاظت و بهبود جنگل‌ها، مراتع، رودخانه‌ها، آب‌های زیرزمینی، فاضلاب‌ها، تالاب‌ها، دشت‌ها و نیز شرایط کشاورزی اعم از کشت آبی و دیم، باغداری و دامپروری شود. ۳- دولت در لایحه بودجه‌های سالانه می‌تواند بدون درج اعتبار دولتی، مشق‌وق‌های لازم را برای بخش خصوصی برای کمک به اجرای ردیف دوم پیشنهادات فراهم آورد. ۴- دولت موظف است تمامی طرح‌های نیمه‌تمام خارج از محدوده ردیف دو را بدون دریافت وجه به سرمایه‌گذارانی که داوطلب تکمیل طرح و بهره‌برداری از آن هستند، واگذار کند و حسب آیین‌نامه‌ای که از سوی دولت تدوین می‌شود، مبلغ سرمایه‌گذاری دولت تا زمان واگذاری (بدون هیچ مبلغ اضافی) به حساب بدهکار سرمایه‌گذاران منظور کند تا سرمایه‌گذار پس از تکمیل و راه‌اندازی، نسبت به پرداخت آن اقدام کند. چنانچه طرح نیاز به ارز برای خرید تجهیزات طرح‌های یادشده داشته باشد، دولت برای پرداخت وام ارزی با قیمت ثابت به سرمایه‌گذار اقدام خواهد کرد؛ این‌گونه تجهیزات تا ادای کامل دین به نام دولت خواهد بود. آیین‌نامه این نوع واگذاری توسط دولت تهیه و تدوین خواهد شد. ۵- سرمایه‌گذاری در امور دفاعی با تأیید شورای عالی دفاع مجاز خواهد بود. ۶- دولت حق سرمایه‌گذاری به‌جز در بند دو و بند چهار را ندارد و همه طرح‌های موجود باید قبل از پایان برنامه ششم به بهره‌برداری برسد. دولت می‌تواند طرح‌هایی در زمینه بند دو یا دیگر طرح‌هایی را که با مفاد بند دو مغایرت نداشته باشند، از سوی بخش خصوصی بپذیرد و اجرای آن را مشروط به سرمایه‌گذاری صددرصد از سوی بخش خصوصی، به آنها واگذار کند. ۷- با توجه به ضرورت گسترش امر، به دولت اجازه داده می‌شود تمهیدات لازم از قبیل تسهیل در سرمایه‌گذاری خارجی، ارائه ضمانت‌های لازم از سوی بانک مرکزی به سرمایه‌گذاران، ارائه تسهیلات مالی به سرمایه‌گذاران حسب قیمت تمام‌شده و حداقل درآمد برای سرمایه‌گذاران را تضمین کند.

۸- برای ارتقای کیفیت محصولات تولیدی برای مصرف داخل و نیز صادرات دولت موظف است نسبت به تمهیدات لازم برای ارتقای کیفیت از قبیل عقد قراردادهای انتقال تکنولوژی از خارج (معاف از هرگونه مالیات)، تشویق به ایجاد مراکز تحقیق و توسعه، تخفیف مالیاتی متناسب با کیفیت تولید، ارائه وام ارزی با قیمت ثابت برای خرید تجهیزات به‌رور و نیز ایجاد تعرفه‌های جدید سود بازرگانی برای واردات و سایر اموری که در ارتقای کیفیت مؤثر است، اقدام کند. بی تردید نوشته حاضر نقایص و کمبودهایی دارد، اما از آنجا که باید به خط حرکت توجه شود، امید است برنامه‌نویسان برنامه ششم توسعه به خطوط اصلی مطرح‌شده حساسیت نشان بدهد و برنامه را برای اجرا و رشد جامعه و رفع نگرانی‌ها بنویسند و نه برای پرچم‌بودن و ظاهر مظاهر به علم آن.

"سجشی فقه قیما به حقوق پیامین"

درس رشت های نظری و رفتار خوبتبار

در بوابع اسلامی

پسند دوم : سق سیات

ساختارن : الهی امیر ترکاشوند

چهارشنبه ۴ آذر ، ساعت ۱۴ الی ۱۸

انجمن اسلامی مهندسين - ميرداماد

شماره ۲۲۶، طبقه ۴

www.sharghdaily.ir

شرق: سعید لیلاز در بدو ورود به دانشگاه متوجه پنجره‌های باز کلاس‌ها و شوسفازهای روشن می‌شود، همین موضوع نکته‌ای می‌شود تا به شکلی محسوس و ملموس، برگزارکنندگان و حاضران در نشست را توجه کند که بخشی از توسعه از «ما» ناشی می‌شود که یکی از بازخورد‌های آن نیز می‌تواند همین بازکردن پنجره برای تنظیم دمای اتاق باشد درحالی‌که انرژی و سرمایه در حال اتلاف است. گرچه این کارشناس اقتصاد عنوان «توسعه‌یافتگی در ایران» را اولین چالشی می‌داند که می‌توان به آن پرداخت اما از آن صرف‌نظر می‌کند و با این فرض که ایران یک کشور توسعه‌نیافته است، به سخنرانی می‌پردازد. در ادامه، سخنان لیلاز در دانشگاه شهید بهشتی را که به‌همت انجمن علمی تاریخ این دانشگاه برگزار شده بود، بخوانید.

توسعه‌یفتی ساختارور شد موزون و همگن

عنوان جلسه شاید اولین چالشی است که باید مطرح کرد چراکه این عنوان دقیق نیست. به نظر من اقتصاد جزئی از توسعه است و بخشی از هدف توسعه را تشکیل می‌دهد. وقتی از توسعه صحبت می‌کنیم الزاما نباید و نمی‌توانیم هر نقدی درباره حاکمیت یا نیروهای که گوئی از بالا نازل می‌شوند، داشته باشیم و خودمان را بری از ایراد بدانیم. من با این حرف آدم اسمیت موافقم که می‌گوید بهترین محبتی که آدم‌ها می‌توانند به اقتصاد ملی کنند، این است که فقط به خودشان فکر کنند. این حرف در اقتصاد درست است از آنجایی که به‌خصوص بعد از تجربه ۳۵ سال اخیر متوجه شدیم، هرگاه کسی تلاش کرده به نام مینهن فکر کند، بدترین کارکرد و عملکرد را نسبت به مینهن داشته است. توسعه یعنی ساختار و رشد موزون و همگن که در آن همه شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، روانی و امنیتی یک جامعه، موزون یا نسبتا موزون دنبال می‌شود. اینکه یک جامعه این‌طور مانند ایران نسبت به محیط‌زیست خود بی‌تفاوت باشد، به منزله توسعه‌نیافتگی است. اگر دقت کنیم بدون تردید بالاترین درآمد سرانه در دنیا به قطر تعلق دارد اما هیچ‌کس، هیچ معیار و هیچ شاخصی قطر را یک کشور توسعه‌یافته نمی‌داند چراکه اقتصاد و رشد اقتصادی بخشی از توسعه است و توسعه موضوع بسیار فراگیری است. توجه به محیط‌زیست، فرهنگ، آموزش و... همگی با هم تلقی یک پیکره کلی از توسعه‌یافتگی را به دست می‌دهد و اقتصاد هم یکی از بخش‌های آن است. اینکه درباره ایران حرف می‌زنیم، یک نوع تخصیص ماجراست وگرنه توسعه‌نیافتگی بیش از اینکه یک مفهوم ملی و کشوری باشد، یک مفهوم جغرافیایی است. بخش‌هایی از دنیا کاملا توسعه‌نیافته هستند؛ گرچه با موضوعی روبه‌رو هستیم که اساسا محل چالش است و نمی‌تواند دقت‌نظریایی مانند علم فیزیک یا ریاضی بر آن اعمال شود اما یکی از دقیق‌ترین تقسیم‌بندی‌ها، تقسیم‌بندی‌ای است که به نام «شمال و جنوب» مطرح است. خطی کشیده‌ام که به طرز شگفت‌آوری همه مستقیم است، هم تقریبا ۹۰ تا ۹۵ درصد همه توسعه‌یافته‌ها و همه توسعه‌نیافته‌ها را در خود جای داده است. از این رو ما نمی‌توانیم فقط درباره مسئله ایران بحث کنیم.

ایران گورستان ماشین‌آلات در خاورمیانه

حال اگر بخواهم درباره موضوع بحث وفادار باشم، اگر به مفهوم توسعه‌نیافتگی در ایران قائل باشم و فرض کنیم ایران توسعه‌نیافته است (گرچه موضوع توسعه‌یافته یا نیافت‌بودن ایران نیز بحث زیادی دارد) به نظر می‌رسد عامل اقتصاد سهمی در توسعه‌نیافتگی ندارد. اگر به تاریخ ۱۰۰ ساله اخیر نگاه کنیم، دست‌کم از سال ۱۳۰۰ به این سو، به قیمت امروز، حدود چهار هزار میلیارد دلار درآمد نفتی به جامعه ایران تزریق شده است. این مسئله را با این مقایسه کنید که در سال ۱۹۸۷ دولت «حیب بورقیه» در تونس فقط به این دلیل که نتوانست ۳۰ میلیون دلار از بانک جهانی وام بگیرد، سرگون شد. چهار هزار میلیارد دلار پول بسیار زیادی است. برنامه‌های سوم و چهارم قبل از انقلاب بدون تردید طلایی‌ترین دوره تاریخ اقتصاد ایران از نظر پیشرفت است که به همگن‌ترین شکل ممکن اتفاق افتاده است. کل اعتبار ارزی ارزی برنامه عمرانی سوم شاه، ۶۰۵ میلیارد دلار بود و این مبلغ در برنامه چهارم که قرار بود غوغا کند، به ۱۰ میلیارد دلار افزایش

اقتصاد

لیلاز در نشست «علل توسعه‌نیافتگی در ایران» مطرح کرد

تزریق ۲۵۰میلیارد دلار رفت رایگان به اقتصاد فقط در سال ۹۰

عکس مهدی حسینی

پیدا کرد. در برنامه پنجم که یک انحراف و اعوجاج عجیب‌وغریب ساختاری در آن اتفاق افتاد، عملکرد به حدود ۱۰۰میلیارد دلار رسید مثلا ما در سال ۱۳۹۰ بیش از ۳۰۰ میلیارد دلار درآمد نفتی وارد اقتصاد کرده یا نفت و انرژی اولیه رایگان به اقتصاد کشور تزریق کرده‌ایم.برون‌داد این ماجرا در سال ۱۳۹۰ که ۱۲۰ میلیارد دلار فقط نفت صادر شده و حدود ۲۵۰ میلیارد دلار نیز نفت رایگان به اقتصاد ایران تزریق شده، یک رشد اقتصادی چهار درصدی بوده است که در سال‌هایی که این نفت وجود نداشته، رشد اقتصادی دو درصد می‌شد بنابراین اگر نگاه کنیم، می‌بینیم اگر اقتصاد را شامل عواملی مانند سرمایه درنظر بگیریم، از دست داده است. در حوزه نیروی انسانی نیز، بیشتر ما محصول دوره‌ای هستیم که جامعه ایران یک‌سوم از آنجا که به‌خصوص بعد از آموزش فرزندان خود کرده است. در دهه ۶۰ تا ۷۰ درحالی‌که جمعیت کشور کمتر از ۶۵ میلیون نفر بود، در برخی مقاطع تا ۲۲ میلیون نفر معلم، دانش‌آموز و دانشجو سر کلاس بودند و ایران بالاترین سرانه‌های آموزش را در دنیا داشت. حالا فشار جمعیت آموزش‌پذیر نسبت به دهه ۶۰ تا ۷۰ بسیار کم شده و حدود پنج میلیون دانشجو و سالانه یک میلیون فارغ‌التحصیل داریم. درحالی‌که در دهه‌های گذشته به قیمت سوءتغذیه پدران و مادران، عمده درآمد خانوار صرف آموزش رسمی و غیررسمی فرزندان شده است و اینک از نظر نیروی انسانی، کشور برای رسیدن به توسعه مشکلی ندارد

در دهه ۶۰ تا ۷۰ در برخی مقاطع ۲۲ میلیون نفر معلم، دانش‌آموز و دانشجو سر کلاس بودند و ایران بالاترین سرانه آموزش را در دنیا داشت. در دهه‌های گذشته به قیمت سوءتغذیه پدران و مادران، عمده درآمد خانوار صرف آموزش رسمی و غیررسمی فرزندان شده است و اینک برای رسیدن به توسعه مشکلی ندارد

برای اینکه بتوانیم بدون ورود به مقوله تاریخ، به ریشه‌ها و موانع توسعه‌نیافتگی بپردازیم، باید وارد آرایش نیروهای اجتماعی و طبقاتی ایران شویم. این آرایش در ایران به‌گونه‌ای است که هیچ گروهی برای خود شایسته نمی‌بیند که برای پیشبرد کشور، با گروه‌های دیگر گفت‌وگو و تعامل کند. ما هنوز به آن مرحله از توسعه‌یافتگی فرهنگی و طبقاتی نرسیده‌ایم که بداییم بدون تحمل همدیگر هم می‌توانیم کشور را به پیش ببریم. فکر می‌کنم در حال حاضر این موانع تاریخی، میراثی به‌جا گذاشته که با ورود عنصر نفت در صد سال اخیر وضع را هنجارتر کرده است به‌گونه‌ای که جامعه ایران تا به یک بحران تمدنی نرسد کویی وفاقی بر سر مسائل آن شکل نمی‌گیرد. مثلا مسائلی که در سال ۱۳۸۹ در ایران اتفاق افتاد، یک وفاق ملی حداقلی بود که آثار آن در انتخابات ۹۲ دیده شد. یعنی به محض اینکه ایران در اثر حوادث ۸۸ در معرض گسست تمدنی قرار گرفت، تمدن ایران در هر دو سوی طیف‌های سیاسی و اجتماعی به این نتیجه رسید که طرف جامعه در حال شکسته‌شدن است و بعد از رسیدن به این جمع‌بندی، هر دو طیف جامعه تلاش کرد به مرکز و در واقع یادکردن یک راه‌حل میانه گرایش پیدا کند. حالا هم ایران راه حل میانه را که در اقتصاد، اجتماع و فرهنگ ایران اتفاق افتاده، در توافق هسته‌ای، می‌توان دید. من فکر می‌کنم بعد از این به سمت تعمیق و گسترش این وفاق پیش خواهیم رفت اما به آهستگی بیشتر. این هم ناشی از این است که خوشبختانه اولاً درآمد نفت رو

به کاهش است و دیگر نمی‌تواند در ساختارهای کشور تلاطم اجتماعی ایجاد کند که یک طبقه اجتماعی بگوید من با نفت و بدون کمک طبقات دیگر اجتماع می‌توانم جامعه را اداره کنم؛ چراکه اگر نفت نباشد ما بهتر برنامه‌ریزی و تحمل می‌کنیم و بهتر کار خواهیم کرد.

منتظر بحران کفن‌ودفن سال‌های ۱۴۲۰ تا ۱۴۴۰ باشید

درآمدهای بادآورده نفت یک عنصر تشدیدکننده بی‌ثباتی و توسعه‌نیافتگی در ایران بوده و هست چراکه در پنج دولت قبلی از دولت هویدا تا دولت مهندس موسوی و بعد از آن دولت هاشمی و اصلاحات و احمدی‌نژاد، هر گاه که درآمدهای نفتی ایران افزایش یافته، دچار بی‌انضباطی‌های شدید مالی و متعاقب آن دچار تلاطم‌های شدید اجتماعی و سیاسی شده‌ایم و این تلاطم‌های اجتماعی و سیاسی برعکس جامعه ایران را به عقب رانده است. وقتی درباره پنج دولت صحبت می‌کنیم که گوئی به لحاظ سیاسی، ایدئولوژی و فکری از پنج سیاره متفاوت آمده‌اند و عملکرد آنها درباره این عنصر درآمد بادآورده به یک شیوه است؛ معلوم می‌شود که مسئله، مسئله ایدئولوژیک و فکری نیست بلکه مسئله ساختارهای مادی یک کشور است. ازاین‌رو عنصر ورود درآمدهای نفتی به اقتصاد ایران در شرایط فعلی را غیر از موارد تاریخی، عنصر مهمی به‌عنوان یک مانع توسعه‌نیافتگی می‌دانم چراکه بنا به ذات خود، تلاطمی ایجاد می‌کند که با تمام قوا وارد اقتصاد می‌شود. نفت از بشکه‌ای ۱۵۰ دلار به ۳۰ دلار می‌رسد و دوباره به ۱۵۰ دلار می‌رسد و ما موفق نشده‌ایم جلوی ورود این تلاطم به اقتصاد را بگیریم. یکی دیگر از عوامل بی‌ثباتی در ایران که ممکن است اندکی پیچیده‌تر باشد، تحولات جمعیتی بوده است. به این عامل که من نقش بسیار مهمی برای آن قائل هستم کمتر توجه شده است. اگر دقت کنیم در دهه ۶۰ به ازای هر سال دو میلیون، یعنی حدود ۲۰ میلیون در ۱۰ سال، ثبت تولد داشته‌ایم. این جمعیت ۲۰ میلیونی در دهه ۶۰ از زمان تولد تا سال ۱۴۲۰ و ۱۴۴۰ ایران را تحت فشار قرار داده و خواهد داد چراکه هیچ‌وقت فضا و زیرساخت مناسب و مورد نیاز برای این گروه مها نموده و نیست. این جمعیت وقتی به سن دبستان رسیدند ساختار آموزش‌وپرورش ایران را به تلاطم کشیدند. وقتی به راهنمایی رسیدند در این مقطع بحران معلم و کلاس پیدا کردیم و بعد که به ۱۶سالگی رسیدند جنبش دوم خرداد را پدید آوردند. وقتی این جمعیت به سن ۲۰سالگی و سن اشتغال وارد ازدواج رسیدند قاعدتا باید سالانه ۹۰۰ هزار تا یک‌میلیون ازدواج داشته باشیم اما هیچ‌گاه نتوانستیم بیش از ۷۰۰ هزار ازدواج در سال انجام دهیم و سرانجام این زوج‌های شکل‌نگرفته، به شکلی مانند ازدواج سفید بروز می‌کند. وقتی می‌خواهیم با ایجاد دانشگاه آزاد، زمان ازدواج را به تأخیر بیندازیم اتفاقات کنترل‌ناپذیر دیگر رخ می‌دهد. وقتی این موج به پیش برود در سال‌های ۱۴۲۰ تا ۱۴۴۰ ما بحران کفن‌ودفن هم پیدا خواهیم کرد. این موج جمعیتی با عبور خود در پشت سر مقدمات یک نوع آرامش هم ایجاد می‌کند که اگر به همراه آن تلاطم ورود درآمد نفتی هم کم شود و به آرامش نسبی در جامعه برسیم از این به بعد شاهد وضعیت باثبات‌تری در توسعه خواهیم بود. اما برای توسعه به مفهوم رشد متوازن و همگن، باید به ثبات در جامعه و بین طیف‌های جامعه برسیم. اگر طبقات و گروه‌های اجتماعی خود را در توسعه ذی‌نفع نبینند بساط توسعه را در هم می‌پیچند و رشد اقتصادی را متوقف می‌کنند. حالا نگاه کنید طبقات محروم در جامعه ایران تقریبا رو به کاهش هستند و متعقد اگر در دو، سه سال آینده قرار باشد رشد اقتصادی اتفاق بیفتد، قطعا به مخالفت طبقات فردوست جامعه مواجه خواهد شد. می‌توانید این را یک پیش‌بینی گستاخانه فرض کنید اما اگر احساس مشارکت در برداشت و بهره‌مندی از محصولی که در نتیجه توسعه به دست می‌آید در همه گروه‌های اجتماعی، از طبقه حاکم، که در سال‌های اخیر شکل گرفته، تا طبقات نقطه مقابل و محروم جامعه، ایجاد نشود، اجازه شکل‌گیری به آن نمی‌دهند و بی‌ثباتی به شکل‌هایی که تاکنون وجود داشته ادامه خواهد یافت.

به مقوله تاریخ، به ریشه‌ها و موانع توسعه‌نیافتگی بپردازیم، باید وارد آرایش نیروهای اجتماعی و طبقاتی ایران شویم. این آرایش در ایران به‌گونه‌ای است که هیچ گروهی برای خود شایسته نمی‌بیند که برای پیشبرد کشور، با گروه‌های دیگر گفت‌وگو و تعامل کند. ما هنوز به آن مرحله از توسعه‌یافتگی فرهنگی و طبقاتی نرسیده‌ایم که بداییم بدون تحمل همدیگر هم می‌توانیم کشور را به پیش ببریم. فکر می‌کنم در حال حاضر این موانع تاریخی، میراثی به‌جا گذاشته که با ورود عنصر نفت در صد سال اخیر وضع را هنجارتر کرده است به‌گونه‌ای که جامعه ایران تا به یک بحران تمدنی نرسد کویی وفاقی بر سر مسائل آن شکل نمی‌گیرد. مثلا مسائلی که در سال ۱۳۸۹ در ایران اتفاق افتاد، یک وفاق ملی حداقلی بود که آثار آن در انتخابات ۹۲ دیده شد. یعنی به محض اینکه ایران در اثر حوادث ۸۸ در معرض گسست تمدنی قرار گرفت، تمدن ایران در هر دو سوی طیف‌های سیاسی و اجتماعی به این نتیجه رسید که طرف جامعه در حال شکسته‌شدن است و بعد از رسیدن به این جمع‌بندی، هر دو طیف جامعه تلاش کرد به مرکز و در واقع یادکردن یک راه‌حل میانه گرایش پیدا کند. حالا هم ایران راه حل میانه را که در اقتصاد، اجتماع و فرهنگ ایران اتفاق افتاده، در توافق هسته‌ای، می‌توان دید. من فکر می‌کنم بعد از این به سمت تعمیق و گسترش این وفاق پیش خواهیم رفت اما به آهستگی بیشتر. این هم ناشی از این است که خوشبختانه اولاً درآمد نفت رو

ارز و طلا

دست‌اندازی دوباره دلار بر ۳۶۰۰تومان

● **شرق**: دلار برای چندمین‌بار از سه‌هزارو ۶۰۰ تومان عبور کرد. هر دلار دیروز در برخی از مقاطع روز، از سه‌هزارو ۶۰۰ تومان گذشت و به سه‌هزارو ۶۰۵ تومان هم رسید؛ اما فورا از این قیمت عقب‌نشینی کرد و بر قیمتی کمتر از سه‌هزارو ۶۰۰ تومان نشست. مصطفی قدرتی، معامله‌گر ارز و سکه، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: دیروز دلار با رسیدن به سه‌هزارو ۶۰۰ تومان، دوباره عقب نشست؛ اما این عقب‌نشینی چندان قابل ملاحظه نبود. دلار در این عقب‌نشینی سه‌هزارو ۵۹۲ تومان شد؛ اما در اواخر بازار، چند تومانی تقویت شد و به سه‌هزارو ۵۹۷ تومان هم رسید. دراین‌بین سکه افزایشی بود و از ۹۰۴هزار تومان صبح بر ۹۰۸هزار تومان آرام گرفت. این افزایش قیمت در نتیجه افزایش قیمت اونس بود. هر اونس طلا جهانی در معاملات دیروز و هم‌زمان با بازار داخلی تا هزارو ۵۸دلار هم پیش رفت؛ اما اواخر بازار روی هزارو ۵۷دلار توقف کرد. حباب سکه هم در این بالا و پایین شدن‌ها، پنج‌هزار تومان منفی شد.

ارز +	قیمت(تومان)	تغییر
دلار آمریکا	۳۵۹۷	+۵
یورو	۳۸۴۲	+۷
پوند	۵۴۴۰	+۵
درهم	۹۸۵	+۳

طلاو سکه +	قیمت	تغییر
طرح جدید	۹۰۸۰۰۰	+۴۵۰۰
طرح قدیم	۹۰۷۰۰۰	+۴۵۰۰
نیم	۴۵۵۰۰۰	+۳۰۰۰
ربع	۲۴۴۰۰۰	-
گرمی	۱۶۵۰۰۰	-۱۰۰۰۰
گرم ۱۸ عیار	۹۲۲۱۰	+۳۰۰۰
اونس - (دلار)	۱۰۷۵	+۸

خبر

نظارت بر عملکرد مؤسسه ثامن الحجج بیشتر می‌شود

● **شرق**: معاون نظارتی بانک مرکزی با اشاره به تشکیل کارگروه ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی، از افزایش سطح نظارت بر تصمیمات و فعالیت‌های مؤسسه ثامن‌الحجج خبر داد. به گزارش روابطعمومی بانک مرکزی، حمید تهرافر، معاون نظارتی بانک مرکزی، از تشکیل هیات نظارت برای ساماندهی مؤسسه تعاونی اعتباری ثامن‌الحجج خبر داد و از سپرده‌گذاران درخواست کرد تا با حفظ آرامش، برای ساماندهی مؤسسه مذکور به این هیات کمک کنند.

قول مساعد وزیر به کارگران

● **ایستنا**: عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور با بیان اینکه اتحادیه امکان و تعاونی‌ها می‌توانند بازگشت تسهیلات خرید کالای کارگران را تضمین کنند، گفت: نقض تعهدی کارگری به دنبال راهکار مشخصی برای ضمانت بازپرداخت وام خرید کالا هستند تا همه کارگران از مزایای این تسهیلات استفاده کنند. ابوالفضل پوروفایی افزود: درجستای که با وزیر کار داشتیم ایشان قول مساعد دادند کارگران هم مشمول استفاده از این تسهیلات شوند. وی ادامه داد: فقط کارگرانی که کارفرمای مستقیم ندارند، مشمول استفاده از وام خرید کالا نمی‌شوند و سایر کارگران می‌توانند از طریق کارفرمایان کارگاه‌های خود این تضمین را بدهند و متعهد شوند.

هیأت تجاری بزرگ روسیه در راه تهران

● **ایرنا**: روزنامه فایننشال‌تایمز انگلستان نوشت: مسکو هم‌زمان با اعزام یکی از بزرگ‌ترین هیات‌های تجاری خود به تهران در ماه آینده، امیدوار است روابط تجاری خود با ایران را از طریق نهایی‌کردن مذاکرات صدور کالاهای صنعتی به ارزش بیش از ۲۱ میلیارد دلار، تقویت کند. ایلیا تراستکو، مدیرعامل جدید شرکت سوخو (Sukhoi Civil Aircraft)، به فایننشال‌تایمز گفت: این شرکت در مرحله مذاکرات نهایی برای فروش صد فروند سوپرجت مسافربری منطقه‌ای به ایران است. براساس این گزارش، در مذاکرات ماه آینده روسیه و ایران، هیات ۸۰ نفره روسی به ایران سفر می‌کند. «دنيس ماتئوروف»، وزیر تجارت و صنعت روسیه، در رأس هیات قرار دارد.

دومین نمایشگاه بین‌المللی جرم با حضور ۶کشور

● **ایستنا**: دومین نمایشگاه بین‌المللی صنعت جرم، کیف، کفش و صنایع وابسته، با حضور و مشارکت ده‌ها واحد تولیدی داخلی و خارجی از ششم تا نهم آذرماه جاری در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار می‌شود. در این نمایشگاه علاوه بر تولیدکنندگان داخل، شرکت‌ها و تولیدکنندگان برخی کشورها از جمله شرکت‌هایی از کشورهای ایتالیا، ترکیه، چین، هند، آلمان و فرانسه حضور و مشارکت دارند.